

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง ชวนจรรโลงถอดความ (๔)

ครูผู้สอน

ครูธีรสุด

ฉำทรัพย์

ครูวิชุดา

กลีนจงกล

ชวนจรรโลงถอดความ (๕)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายแนวทางการถอดคำประพันธ์โคลงโลกนิติได้
๒. บอกคุณค่าของโคลงโลกนิติที่มีต่อการใช้ชีวิตได้
๓. ถอดคำประพันธ์โคลงโลกนิติได้
๔. วิเคราะห์เนื้อหาจากโคลงโลกนิติได้

ชวนคิด พินิจสาร

ให้นักเรียนเขียนความดีที่นักเรียนภูมิใจ
ลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แล้วให้นักเรียนนำมา
ติดไว้ที่หน้าห้องเรียน ครูอ่านข้อความความดี
ที่นักเรียนภูมิใจของนักเรียน

ชวนคิด พิณิจสาร

“เมื่อเราทำความดีแล้วเรารู้สึกอย่างไร

ทบทวนความรู้

หลักการถอดความจากบทร้อยกรอง

ใบความรู้ เรื่อง เข้าใจคำประพันธ์ จากวรรณคดีโคลง โลกนิติ

ใบความรู้ที่ ๔ เข้าใจคำประพันธ์จากวรรณคดีโคลงโลกนิติ (บทที่ ๓๑๒ ๓๙๒ ๔๐๗ และ ๔๑๗)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นำชื่นชม นำเชิดชู

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ขวนจรโรงถอดความ (๓)

รายวิชา ภาษาไทย ๒ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การถอดความ หรือถอดคำประพันธ์ หมายถึง การแปลความหมายของบทหรือกรอนให้เข้าใจความได้ง่ายขึ้น

หลักการถอดความจากบทหรือกรอน

๑. ทาความหมายของคำศัพท์ในบทประพันธ์

โดยตรวจสอบคำศัพท์ยาก โดยเบื้องต้นให้คาดเดาจากบริบทก่อน แล้วนำมาค้นคว้าหาความหมายที่แท้จริงมาประกอบ เพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

๒. ทำความเข้าใจเนื้อหาโดยรวมของบทประพันธ์

อ่านคำประพันธ์ที่ละบท เพื่อศึกษาเนื้อหาโดยรวมของเรื่องนั้นๆว่าเรื่องนั้นกล่าวเกี่ยวกับอะไรเป็นสำคัญ และต้องทำความเข้าใจเรื่องนั้นให้แจ่มแจ้งชัดเจน

๓. ถอดความและทำความเข้าใจบทประพันธ์

ถอดความที่ละบรรทัด หรือที่ละวรรค แล้วนำมาเขียนอธิบายด้วยภาษาของตนเอง โดยคำนึงถึงบริบทเรื่องราวก่อนหน้านั้นจะทำให้ถอดความบทประพันธ์ได้เข้าใจและสอดคล้องกับเรื่องมากขึ้น

๔. เรียบเรียงความหมายจากการถอดความ

เรียบเรียงความหมายเหมือนการพูดเล่าเรื่องราวนั้นให้ผู้อื่นฟัง เพราะจะทำให้ได้ตรวจทานการถอดความได้ดีขึ้น

ประโยชน์ของการถอดความจากโคลงโลกนิติ

- เข้าใจเนื้อเรื่องทั้งหมดที่อ่าน เพราะเนื้อหาของโคลงโลกนิตินั้น มีถ้อยคำภาษาบางคำที่เป็นภาษาโบราณ มีคำยากๆที่ไม่คุ้นเคย หรือไม่ได้ใช้สนทนาสื่อสารในปัจจุบัน จึงจำเป็นที่จะต้องถอดความเพื่อให้เข้าใจเนื้อหา
- เข้าใจจุดประสงค์ของผู้แต่ง และเนื้อเรื่องโดยรวมว่า โคลงโลกนิติในบทนั้น สอนเกี่ยวกับอะไร เตือนสติเกี่ยวกับเรื่องใดเป็นสำคัญ

ใบความรู้
เรื่อง เข้าใจคำประพันธ์
จากวรรณคดีโคลง โลกนิติ

อ่านคำประพันธ์จากวรรณคดีโคลงโลกนิติ

โคลงโลกนิติบทที่ ๓๑๒

โคควายวายชีพได้	เขาหนึ่ง
เป็นสิ่งเป็นอันยัง	อยู่ไซ้
คนเด็ดดับสูญสัง-	ขาร่าง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้	แต่ร้ายกับดี

โคลงโลกนิติบทที่ ๓๑๒

น้ำใสใสดุ้มตั้ง	เต็มดี
น้ำอบอำอินทรีย์	อย่าผร้อง
น้ำปูนใสเต้ามี	อย่าขาด
น้ำจิตอย่าให้ข้อง	ชดน้ำใจใคร

โคลงโลกนิติบทที่ ๔๐๗

เพื่อนกิน สิ้นทรัพย์แล้ว	แขนงหนี
หาง่าย หลายหมื่นมี	มากได้
เพื่อนตาย ถ้ายแทนซี-	วาอาตม์
หายาก ฝากผีไว้	ยากแท้จักหา

โคลงโลกนิติบทที่ ๔๑๗

อ่อนหวานมานมิตรล้น	เหลือหลาย
หยาบป๋มีเกลอกราย	เกลื่อนไกล้
จุดดวงศศิฉาย	ดาวดาษ ประดับนา
สุริยะส่องดาราไว้	เพื่อร้อนแรงแสง

หลักการถอดความจากบทร้อยกรอง

๑. ค้นหาคำศัพท์
๒. ฟื้นฟูระดับพินิจ
๓. ถอดความสลักจิต
๔. จัดความคิดจากประพจน์

หลักการถอดความจากบทร้อยกรอง

๑. หาความหมายของคำศัพท์ในบทประพันธ์
โดย**ตรวจสอบคำศัพท์ยาก** โดยเบื้องต้นให้คาดเดา
จากบริบทก่อน แล้วนำมาค้นคว้าหาความหมาย
ที่แท้จริงมาประกอบ เพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

หลักการถอดความจากบทร้อยกรอง

๒. **ทำความเข้าใจเนื้อหาโดยรวม**ของบทประพันธ์
อ่านคำประพันธ์ที่ละบท เพื่อศึกษาเนื้อหาโดยรวม
ของเรื่องนั้น ๆ **ว่าเรื่องนั้นกล่าวเกี่ยวกับอะไรเป็น**
สำคัญ และต้องทำความเข้าใจเรื่องนั้นให้**แจ่มแจ้ง**
ชัดเจน

หลักการถอดความจากบทร้อยกรอง

๓. ถอดความและทำความเข้าใจบทประพันธ์
ถอดความที่ละบรรทัด หรือที่ละวรรค แล้วนำมา
เขียนอธิบายด้วยภาษาของตนเอง โดยคำนึงถึง
บริบทเรื่องราวก่อนหน้านั้นจะทำให้ถอดความบท
ประพันธ์ได้เข้าใจและสอดคล้องกับเรื่องมากขึ้น

หลักการถอดความจากบทร้อยกรอง

๔. เรียบเรียงความหมายจากการถอดความ

เรียบเรียงความหมายเหมือนการพูดเล่าเรื่องราวนั้น

ให้ผู้อื่นฟัง เพราะจะทำให้ได้ตรวจทานการถอด

ความได้ดีขึ้น

ลงมือทำ จดจำได้

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ - ๕ คน ในแต่ละกลุ่ม
ช่วยกันถอดคำประพันธ์ตามหลักการถอดคำประพันธ์ โดยให้
วงกลมคำศัพท์ยากและเดาความหมาย จากนั้นให้เขียนสรุป
เป็นแผนผังความคิด พร้อมทั้งร่วมกันแสดงความคิดเห็น
เกี่ยวกับข้อคิดที่ได้รับจากโคลงโลกนิติแต่ละบท แล้วนำเสนอ
หน้าชั้นเรียน

ใบงาน

เรื่อง เข้าใจคำประพันธ์ จากวรรณคดีโคลงโลกนิติ

ใบงานที่ ๔ เข้าใจคำประพันธ์จากวรรณคดีโคลงโลกนิติ (บทที่ ๓๑๒ ๓๙๒ ๔๐๗ และ ๔๑๗)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นำชื่นชม นำเชิดชู

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ขวนจรโรงถอดความ (๔)

รายวิชา ภาษาไทย ๒ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๑ เล่าความ ตามบทประพันธ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปการถอดความคำประพันธ์จากโคลงโลกนิติบทต่อไปนี้ พร้อมบอกจุดประสงค์ในการสอนของแต่ละบท

โคลงโลกนิติบทที่ ๑๘๖

โคควายวายชีพได้	เขาหนั่ง
เป็นสิ่งเป็นอันยัง	อยู่ไซ้
คนเด็ดดับสูญสัง-	ขาร่าง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้	แต่ร้ายกับดี

การถอดความคำประพันธ์

.....

.....

.....

บทนี้สอนเกี่ยวกับ

.....

.....

.....

ใบงาน
เรื่อง เข้าใจคำประพันธ์
จากวรรณคดีโคลงโลกนิติ

โคลงโลกนิติบทที่ ๒๓๑

น้ำใช้ใส่ตุ้มตั้ง	เต็มดี
น้ำอบอำอินทรีย์	อย่าฝร็อง
น้ำปูนใสเต่ามี	อย่าขาด
น้ำจิตอย่าให้ข้อง	ชดน้ำใจใคร

การถอดความคำประพันธ์

.....

.....

.....

บทนี้สอนเกี่ยวกับ

.....

.....

.....

โคลงโลกนิติบทที่ ๒๘๒

เพื่อนกิน สิ้นทรัพย์แล้ว	แห่งนี้
หาง่าย หลายหมื่นมี	มากได้
เพื่อนตาย ถ้ายแทนซี-	วาอาตม์
หายาก ฝากผีไว้	ยากแท้จักหา

การถอดความคำประพันธ์

.....

.....

.....

บทนี้สอนเกี่ยวกับ

.....

.....

.....

ใบงาน
เรื่อง เข้าใจคำประพันธ์
จากวรรณคดีโคลงโลกนิติ

โคลงโลกนิติบทที่ ๔๑๗

อ่อนหวานมานมิตรล้น	เหลือหลาย
หยาบปมีเกลอกราย	เกลื่อนไกล้
ดุจดวงศศิฉาย	ดาวดาษ ประดับนา
สุริยะส่องดาราไร่	เพื่อร้อนแรงแสง

การถอดความคำประพันธ์

.....

.....

.....

บทนี้สอนเกี่ยวกับ

.....

.....

.....

ใบงาน
เรื่อง เข้าใจคำประพันธ์
จากวรรณคดีโคลงโลกนิติ

ตอนที่ ๒ อธิบายศัพท์จากบทประพันธ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายความหมายของคำตามบริบทของบทประพันธ์จากโคลงโลกนิติ
ที่ได้เรียน พร้อมยกตัวอย่างประโยคจากคำ

๑. สังขาร หมายถึง

ตัวอย่างประโยค

๒. ตุ่ม หมายถึง

ตัวอย่างประโยค

๓. ช้อง หมายถึง

ตัวอย่างประโยค

๔. หยาบ หมายถึง

ตัวอย่างประโยค

๕. ไร่ หมายถึง

ตัวอย่างประโยค

โคลงโลกนิติ ๑

๑ โคควายวายชีพได้
เป็นสิ่งเป็นอันยัง
คนเด็ดดับสูญสัง-
เป็นชื่อเป็นเสียงได้

เขาหนั่ง
อยู่ไซรั
ขารร่าง
แต่ร้ายกับดี

โคลงโลกนิติ ๒

๑ น้ำใช้ใส่ตุ่มตั้ง

น้ำอบอำอินทรีย์

น้ำปูนใส่เต้ามี

น้ำจิตอย่าให้ข้อง

เต็มดี

อย่าร้อง

อย่าขาด

ขัดน้ำใจใคร

โคลงโลกนิติ ๓

๑ เพื่อนกิน ล้นทรัพย์แล้ว แหงงหนี
หาง่าย หลายหมื่นมี มากได้
เพื่อนตาย ถ้ายแทนชี- วาอาตม์
หายาก ฝากผีไข้ ยากแท้จักหา

โคลงโลกนิติ ๔

๑ อ่อนหวานมานมิตรล้น
หยาบบ่มีเกลอกราย
จุดดวงศศิฉาย
สุริยะส่องดารารัไร

เหลือหลาย
เคลื่อนไถล
ดาวดาษ ประดับนา
เพื่อร้อนแรงแสง

ឆេតុយ

โคลงโลกนิติ

๑ โคควายวายชีพได้
เป็นสิ่งเป็นอันยัง
คนเด็ดดับสูญสัง-
เป็นชื่อเป็นเสียงได้

เขาหนั่ง
อยู่ไซรั
ขารร่าง
แต่ร้ายกับดี

อธิบายศัพท์

วាយชีพ

หมายถึง

ตาย

คนเด็ด

หมายถึง

คนตาย

สังขาร

หมายถึง

ร่างกาย

ถอดความ

๑ โคควายวายชีพได้ เขาหนั่ง
เป็นลิ่งเป็นอันยัง อยู่ไซร์
คนเต็ดดับสูญสัง- ขารร่าง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้ แต่ร้ายกับดี

วัวและควายเมื่อตายไปแล้ว เหลือเขาและหนั่งไว้ ส่วนคนที่ตาย
ไปแล้ว เหลือไว้เพียงชื่อเสียงที่ทำดีหรือทำชั่วไว้บั้นนี้สอนเกี่ยวกับสอน
ให้ทำความดี

โคลงโลกนิติ

๑ น้ำใช้ใส่ตุ่มตั้ง

น้ำอบอำอินทรีย์

น้ำปูนใส่เต้ามี

น้ำจิตอย่าให้ข้อง

เต็มดี

อย่าร้อง

อย่าขาด

ขัดน้ำใจใคร

อธิบายศัพท์

ตุ้ม

หมายถึง

โอง

น้ำอบ

หมายถึง

น้ำหอม

เต้า

หมายถึง

ภาชนะใส่น้ำปูน

น้ำจิต

หมายถึง

น้ำใจ

ข้อง

หมายถึง

ติดขัด

ถอดความ

๑ น้ำใช้ใส่ตุ่มตั้ง

เต็มดี

น้ำอบอาอินทรีย์

อย่าพร่อง

น้ำปูนใสเต็ม

อย่าขาด

น้ำจิตอย่าให้ข้อง

ขัดน้ำใจใคร

สิ่งที่ควรเต็มให้เต็มอยู่เสมอ คือ น้ำในโอ่งที่ต้องใช้ น้ำหอมที่ต้องชโลมร่างกาย น้ำปูนในเต้าที่ต้องกินกับหมาก เหมือนกับน้ำใจที่ควรจะมีอยู่เสมอกับผู้อื่น บทนี้สอนเกี่ยวกับสอนให้มีน้ำใจต่อผู้อื่น

โคลงโลกนิติ

๑ เพื่อนกิน ล้นทรัพย์แล้ว แหงหนี
หาง่าย หลายหมื่นมี มากได้
เพื่อนตาย ถ้ายแทนชี- วาอาตม์
หายาก ฝากผีไข้ ยากแท้จักหา

อธิบายศัพท์

ชีวา

หมายถึง

ชีวิต

อาตม์

หมายถึง

ตัวเรา

ฝากผีไข้

หมายถึง

ฝากชีวิต

ถอดความ

๑ เพื่อนกิน ล้นทรัพย์แล้ว
หาง่าย หลายหมื่นมี
เพื่อนตาย ถ้ายแทนชี-
หายาก ฝากผีไข้

แห่งนี้
มากได้
วาอาตม์
ยากแท้จักหา

เพื่อนกิน หรือเพื่อนที่หวังผลประโยชน์ เมื่อเราไม่มีเงินหรือผลประโยชน์แล้ว เขาก็จะไม่คบกับเรา ซึ่งเพื่อนแบบนี้จะมีอยู่ทั่วไป และเป็นเพื่อนส่วนใหญ่ที่เรา มีแต่เพื่อนตายหรือเพื่อนแท้ ที่สามารถตายแทนเรา หรือฝากชีวิตไว้ได้นั้น หายาก บทนี้สอนเกี่ยวกับสอนเรื่องการพิจารณาคบคน

โคลงโลกนิติ

๑ อ่อนหวานมานมิตรล้น

หยาบบ่มีเกลอกราย

ดูจดวงศศิฉาย

สุริยะส่องดาราไร่

เหลือหลาย

เกลื่อนไถล

ดาวดาษ ประดับนา

เพื่อร้อนแรงแสง

อธิบายศัพท์

มาน	หมายถึง	มี
หยาบ	หมายถึง	หยาบคาย
เกลอ	หมายถึง	เพื่อน
ศศิ	หมายถึง	พระจันทร์
ดาษ	หมายถึง	มากมาย
สุริยะ	หมายถึง	พระอาทิตย์
ไร่	หมายถึง	ไม่มี

ถอดความ

๑ อ่อนหวานมานมิตรล้น
หยาบบ่มีเกลอกราย
จุดดวงศศิฉาย
สุริยะส่องดาราไว้

เหลือหลาย
เกลื่อนไกล้
ดาวดาษ ประดับนา
เพื่อร้อนแรงแสง

คนที่พูดจาดีนั้น จะมีเพื่อนมาก แต่คนพูดจาหยาบคาย ก็จะไม่ค่อยมีเพื่อนอยากเข้าไกล้
เหมือนดวงจันทร์ที่ส่องแสง ก็มักจะมีดาวอยู่ล้อมรอบ แตกต่างจากดวงอาทิตย์
ที่เมื่อส่องแสง ก็จะไม่เห็นดาวเพราะแสงของพระอาทิตย์นั้นร้อนบดบังนี้สอนเกี่ยวกับ
สอนเรื่องการพูด

ชวนคิดช่วงท้าย

การศึกษาโคลงโลกนิติ

มีประโยชน์ต่อชีวิตของนักเรียนอย่างไร

คำไหนใช้ถูก

กลา

กาฬ

กลา

- (๑) [กลา] (แบบ) น. เสี้ยวที่ ๑๖ แห่งดวงเดือน, ดวงเดือน (ป., ส.).
- (๒) น. ระเบียบพิธีของการบูชา เช่น ไปค้ำน้ำศาลสุรากลากิจ (อภัย), ใช้ว่า กระลา ก็มี. (ป., ส.).

ดวงจันทร์ Nikon Coolpix P๑๐๐๐(๒๐๐๐mm.) : นายธีรุต ฉำทรัพย์

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔> สืบค้นเมื่อ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

บทเรียนครึ่งต่อไป

ชวนคิดคุณค่าวรรณศิลป์ (๑)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

